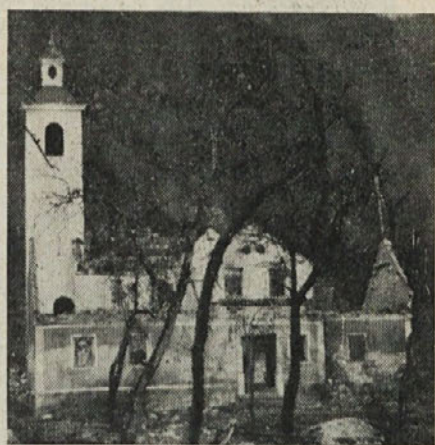

VESTNIK

LETO VIII GLASILO ŠTEV. 8
DOMOBRANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
BORCEV

NOTICIERO DE SAN MARTIN

Interés General Concesión 4848

Martuljkova skupina — naša lepota v ječi

POPRAVLJAMO:

V šesti številki našega glasila pod naslovom: „Da ne pozabimo“: Leta 1942: pomotoma stoji: 15. junija, prva partizanska grupa se utabori v Gorjancih. Pravilno: 15. junija, prva protikomunistična grupa se utabori v Gorjancih.

Slika na naslovni strani: Rašica na Gorenjskem, prva požgana slovenska vas — žrtev okupatorjevega nasilja, ob kolen postreljeni talci. — In „Slovenski poročevalec“ je zapisal v tistih dneh: „Uspešen partizanski napad na sovražnika“.

V premislek

GR. F., U. S. A.

Dvanajst let je minulo, odkar je utihnilo orožje, dvanajst let, odkar so mlada življenja kot snopje padala v masovna grobišča in izročala svoje poslednje želje — svojo oporoko: „Ne pozabite nas in nadaljujte borbo do konca!“ Ti in jaz sva po volji Vsemogočnega preživela tiste strašne trenutke. Mar niso potem ravno nam bile izrečene tiste zadnje besede umirajočih soborčev! Zdi se mi prav, da naredimo vsi preživeli obračun in se vprašamo: Kaj smo storili in kako smo ostali zvesti svojim umirajočim in mučenim soborcem! Mar smo se jim oddolžili in smo razvezani vseh obvez? Mar moremo in bomo šli mirno vsak svojo pot, kakor da bi ničesar ne bilo, ali celo malomarno zamahnili z roko rekoč: „Pozabimo, kar je bilo in pojdimo s časom naprej; mi smo dovolj trpeli in žrtvovali!“ Če tako, potem se sramujmo, da smo nekoč stali ramo ob rami z junaki, kakršnih svet malo pozna. Sramujmo se, da smo sinovi slovenskih mater, ki so največ trpele spričo tolikih morij in preganjanj. Prepričan sem, da, ako se poglobimo vase in premislimo vsa ta dejstva, ne bomo nikoli zavrgli preteklosti, zavrgli svojih soborcev, pozabili, da domovina še vedno ječi v okovih suženjstva in s strahom in upanjem upira svoje oči v svobodni svet, katerega razumeti ne more.

Na barikade danes ne moremo. Nihče pa nam ubraniti ne more, da se poiščemo, med seboj povežemo v nesebičnosti in gojimo trdno edinost in bratstva. Ustanovljena je Zveza bivših slovenskih protikomunističnih borcev. Ne zato, da bi priklicala v življenje novo stranko, novo politično grupo ali sejala intrige med obstoječe politične in kulturne organizacije, katere obstajajo v svobodnem svetu. Ta Zveza je popolnoma nesebična, prijateljska organizacija bivših borcev; onih, katerim ni vseeno, zakaj so padali junaki, zakaj je gorela domovina in zakaj ječe tisoči še danes v suženjstvu. Zveza, v kateri bi morali biti včlanjeni vsi bivši borci, za ohranitev onih idealov, zaradi katerih so padale tolike žrtve ter v pomoč in uteho njim, ki so v pomanjkanju in v trpljenju.

Ne straši se, dragi soborec in ne vprašuj, kaj tiči za to organizacijo in kdo so za njo. Tvoji in moji soborci, ki so z molitvijo na ustih padali v brezna se niso strašili, ker so vedeli, zakaj so umirali, molili so takrat zase in za nas vse. Nikakega skritega ozadja nima Zveza bivših borcev. Za njo in z njo so vsi pošteni katoliški fantje in možje, ki so nekoč s teboj in tvojimi prijatelji

stali ramo ob rami. Vsi oni, ki so rdečo kugo spoznali v prvih početkih in se od prvih dni, čim je bilo mogoče, borili proti temu sovragu. Okleni se tudi ti, dragi soborec, okoli svojih nekdanjih soborcev. Priključi se Zvezi, ki ima svoje glasilo, katero opravlja med nami pravo poslansko delo in skrbi, da ne bo šlo v pozabo vse tisto gorje, ki so ga na naše narodno telo prizadejali boljše-viki, obenem pa nas medsebojno povezuje in zbližuje. Javi se nam in radi ti bomo dali vse informacije o naši organizaciji, če katera stvar ni jasna. Ničesar Zveza ne išče. Nima položajev, nima ljudi, ki se bore za kake osebne koristi; nima jih in jih tudi odklanja. Ohraniti pa hoče naše svetinje in strniti skupaj raztresene brate širom sveta. Nobenega razloga ni za malodušje, saj ne pričakuje nihče ničesar nemogočega. Dovolj je, da se poiščemo, medsebojno spoznamo in imamo stalno zvezo med nami, pa naj si bo, da smo na severnem ali južnem delu zemeljske oble, na tej ali na oni strani Atlantika.

Bog živi vse bivše borce!

Slovenski domobranski kurati

A. T., Južna Amerika

Veliko se je že govorilo in pisalo o naših junakih, ki so vodili borbo v domobranskih vrstah proti največjemu sovražniku slovenske kulture in domovine — komunizmu. In prav je to. Bila bi skrajna nehyaležnost, če bi pozabili nanje, ki so se borili in dali svoje življenje za boljšo bodočnost našega naroda. Toda zdi se mi, da je v teh spominih naših junakov globoka vrzel, ki jo je treba izpolniti. So to naši slovenski duhovniki domobranski kurati, katerih imena se le redkokdaj omenjajo. In vendar so bili oni tisti, ki so duhovno in moralno oblikovali naše fante, da so bili sposobni za največje žrtve in dati celo svoje življenje za najvišje ideale: Mati, Domovina, Bog. Kdor pazno bere zgodovino slovenskega naroda, bo moral priznati, da je slovenski duhovnik zvesto stal ob strani svojemu narodu in mu bil vedno zvest pastir in vodnik in šel z narodom tudi na Golgoto, če je bilo treba. Tako je bilo tudi v času komunistične revolucije. Slovenski duhovnik je stal ob strani svojega ljudstva in mu bil zvest pastir, vodnik in učenik.

Dokler so bile postojanke vaških stražarjev majhne in ni bilo udarnih bataljonov, ni bilo treba posebnih kuratov. To službo so v nekem smislu vršili kar krajevni duhovniki. Toda, ko so se formirale čete in bataljoni in je število borcev raslo, pa je bilo treba poskrbeti tudi za duhovne potrebe naših fantov domobrancev. Večina fantov je opravljala pobožnost prvih petkov in prvih sobot, treba je bilo fante pripraviti na sv. zakramente in to so storili naši domobranski kurati. Tu in tam je kdo od fantov zbolel, bil na pohodih ranjen, potreboval

je duhovnika, ki mu je podelil sv. zakramente. Za mrtve borce je bilo treba poskrbeti za sv. mašo in dostojen pogreb, ki so ga vodili naši kurati. Spet se je pokazala potreba po večji verski in moralni izobrazbi fantov, predstavljati jim vedno znova velike ideale, za katere se borijo, ohraniti jih poštene in vedno na pravi poti, vse to je bilo delo požrtvovalnih mladih duhovnikov, ki so se sami odločili, da vodijo versko in moralno naše borce v domobranskih vrstah.

O teh idealnih slovenskih duhovnikih se je doslej malo ali nič pisalo. V naših revijah smo brali le kratke spomine o kuratu Janezu Jenku, nekaj o pisatelju Francetu Kunstlju, o drugih pa skoraj nič. Mnogi od njih so starejši generaciji čisto nepoznani. Zato je prav, da se jih spomnimo vseh v našem Vestniku, vsaj s kratko črtico, čeprav bi vsak od njih zaslužil posebno biografijo. Veliko prič je še živih, ki bi lahko napisale spomine na naše požrtvovalne kurate, kako so delali in oblikovali naše fante. Ne bi bilo prav, če bi ti naši duhovniki ostali pozabljeni.

Prva med njimi sta bila Francé Malovrh in Anton Duhovnik, ki sta bila kurata Vaških stražarjev. Prvi je bil zajet na Turjaku in odpeljan v kočevske zapore, kjer je neustrašeno zagovarjal svoje in naše stališče pred rdečimi krvniki in bil nato obsojen na smrt meseca oktobra leta 1943. Anton Duhovnik pa je bil obsojen in odpeljan po nacistih v Dachau, kjer je umrl od lakote leta 1945. Anton Šinkar je bil kurat slovenskih četnikov, ki so se utrdili ob italijanskem zlomu v Grčaricah, kjer so podlegli komunistični premoči in bili vsi pobiti v Kočevju, med njimi tudi kurat Šinkar. Viktor Zorman in Lojze Duhovnik sta bila kurata pri domobranci na Gorenjskem. Oba sta padla v bojih s komunisti ob strani naših fantov še pred koncem vojne. Iz Vetrinja so bili vrnjeni sledeči kurati: Jakob Mavec, kurat udarnega bataljona na Dolenjskem; Tone Polda, kurat Rupnikovega udarnega bataljona; Francé Kunstelj, Franc Šink, Jože Šolar, Franc Pezdir, Ivan Remškar, Boris Kerč, Stanko Trček in Anton Klobovs. Zadnji trije so se pridružili vrsti kuratov šele v Vetrinju. Doma je ostal kurat dr. Peter Križaj, ki so ga komunisti takoj zaprli in obsodili na smrt. V Lescah pa so zajeli v bolniškem vozu v sredi ranjencev kurata Janeza Jenka in ga obsodili na smrt.

Domobranski kurati so zvesto stali ob strani našim fantom v domovini, s fanti so se umaknili na Koroško in s fanti so odšli v smrt. Večina od njih je bila strahovito mučena. Bili so zasramovani in opljuvani kakor Kristus na Veliki petek. Vsi počivajo ob strani svojih soborcev in tam čakajo vstajenja. Vsi so umrli v najlepših letih mladosti, polni idealizma za božjo čast. V naslednjih številkah Vestnika se jih bomo na kratko spomnili vseh, enega za drugim, da se jim tako vsaj malo oddolžimo za najvišjo žrtev, ki so jo doprinesli v borbi proti brezbožnemu komunizmu.

Slava in hvala jim!

POMORJENIM A NIKDAR PREMAGANIM BORCEM ZA SVOBODO SLAVA!

Govor pesnika Igorja na domobranski proslavi v Slovenski vasi v Lanusu — Buenos Aires.

Ne vemo za vse kraje, kjer trohne njih bele kosti in se spremenjajo v prah zemlje. Vseh samotnih in izravnanih grobov ne bo nihče nikoli odkril, nihče nikoli spoznal. Samo slutimo in sklepamo, kje naj bi bila nekatera skupna grobišča, vemo pa, da so osamljeni in neznani grobovi raztreseni po vsej slovenski zemlji.

Ne vemo točnega in dokončnega števila vseh pobitih in postreljenih žrtev, ki jih je komunistična razdivjanost v imenu svetovne revolucije „sodila in obsodila“. Vemo pa, da je med vojno in revolucijo v Sloveniji komunizem uničil na tisoče nedolžnih in plemenitih življenj; vemo, da je že po končani vojni Boris Kidrič podpisal ukaz, naj se pobiže in postreli nad dvanaest tisoč slovenskih mladosti.

Ne vemo in nikoli ne bomo mogli vedeti vseh imen slovenskih junakov, ki so bili za Judeževe groše zločinsko prodani na mednarodnih stojnicah svetovne kupčije. A vemo, in v svet vpijemo in svetu ozna-
njamo: bili so najboljši sinovi slovenskega naroda, bili so naši slovenski vojaki, bili so: slovenski domobranci! Njim in vsem, ki so darovali svoja življenja v borbi za svobodo domovine — slava!

„Mi smo slovenske zemlje čuvarji, geslo je naše: dom, narod, Bog...“ tako so peli tedaj, ko so odhajali v bojne pohode, iz katerih se mnogi niso več vrnili. Tako so peli in to, kar so peli, so izvrševali ščitili so naša življenja, tudi življenja onih, ki so se skrivaj klanjali rdeči zvezdi. Istočasno pa so se iz host in gozdov slišali kriki drugih pesmi: „Razpnite čez ves svet vešala, naš bog so: rop, požig, umor...“ Tudi rdeči služabniki Kremlja so dosledno izvrševali to, kar so prepevali: ropali in požigali so slovenske domove, brez usmiljenja so pobijali in morili svoje lastne slovenske brate, katerih edini greh je bil ta, da so ljubili svojo domovino, svoj narod in se niso uklonili rdečim malikom Moskve.

V teh dveh pesmih je skrita vsa zgodovina tistih let in kdor je tedaj znal in hotel misliti, je vedel: to je borba poštenosti in svobode proti razdivjanosti in sužnosti. V tej borbi naši domobranci niso bili premagani, bili pa so izdani in pomorjeni. Njih telesa so omahnila, njih pesem je utihnila; toda njih borba se ni končala. Po dvanaestih letih strahotnega pokolja ostajata še dve fronti: poštenost in svoboda proti komunizmu. In v tej borbi se opaža nekaj, kar se v borbi domobrancev nikdar ni opazilo: nekateri med nami dvomiijo, se umikajo, se kesajo, da so se za to borbo sploh kdaj odločili. Tako nekako, kot je pel pesnik Prešeren: „Oh, mari bil bi doma ostal in čredo očetova pasel...“ tako nekako ponavljajo. Slišim očeta, ki toži: „Ce bi stat

ob strani, če bi nekoliko potrpel in k vsemu molčal, bi lahko ostal doma in živel v krogu svoje družine.“ Slišim mater, ki vzdihuje: „Če bi naš Janez ne šel med domobrance, bi bil še živ in ne bilo bi se nam treba potepati po tujem.“ In mlajši rod, ki sprejema breznačelno miselnost tujine in se samo še medlo spominja slovenske zemlje, predrzno vprašuje: „Pa le zakaj ste se mešali v politiko, zakaj ste se topli in pobijali med seboj? Molčali bi in po svoje živeli in mislili!“ Tako nastaja neko čudno prepričanje: za nikogar bi se ne smeli odločiti, morali bi molčati na desno in levo, pa bi naše družine ne bile razbite, pa bi lahko ostali doma in — na nek način bi že živeli.

Slovenci iz Slovenske vasi, rad bi vam povedal veliko resnico: prihajam med vas kot brat, kot bivši domobranec in vpijem in kričim med vas: vsi, ki so padli, so padli zato, ker so bili pošteni, ker so obsojali zločine in se borili proti zločincem. Svoja življenja so darovali v borbi za poštenost in svobodo, ne kot strgahopetci ali slučajne žrtve, ampak kot junaki, prepričani in odločni. Mi pa naj zdaj jadikujem in tožimo, če smo izgubili dom in domovino zato, ker smo se odločili za tabor svobode in poštenosti? Sam sin božji, Kristus, je prišel na svet, da izpriča resnico in je zato umrl. Pa bo zdaj kdo vpraševal: „Le zakaj ni bil previden? Le zakaj je toliko govoril in svaril? Molčal naj bi, pa Ga ne bi križali. Naj bi nekoliko potrpel, naj bi pustil v miru pismarje in farizeje, da bi čvekali, kakor bi se jim pač dalo. Če bi se ne odločil ne za ne proti v politiki židovske zmede, bi ne bilo treba, da je bil tako mlad umorjen.“ Tako sklepanje bi bilo prav gotovo smešno in čudovito otročje. A iskreno vam povem, da so razna ugibanja o domobrancih in o nas samih, ki domobransko misel ohranjamo, prav tako smešna. Kajti dejstvo je in ostane: borili smo se za svobodo in poštenost. V tej borbi so domobranci padli, mi pa smo izgubili dom in domovino. A če bi molčali, če bi mirno in previdno čakali razvoj dogodkov in pustili, da bi komunistične tolpe pobijale in morale naše najboljše brate in sestre, bi bili prav taki zločinci kot komunisti. Kajti ni še dovolj, če nekdo samo v srcu priznava resnico in poštenost. Oboje je treba javno priznati in braniti, tudi z orožjem v roki, če je potrebno. In med komunistično revolucijo v Sloveniji je bil edini uspešen in tudi pošten način: obramba z orožjem, kajti mi in ves narod je bil po komunistih z orožjem napaden. Kdor je tedaj ob vseh zločinih molčal in previdno čakal, kdo bo končno zmagal, da mu bo pritrdil, kdor danes v tujini ali doma dvomi v potrebo protikomunistične borbe, kdor med nami nima poguma in volje, da bi se z mislijo in dejanjem odločil za borbo poštenosti in svobode, ta je izgubil svojo človečansko bit in dostojanstvo, je samo še tekoča številka v občestvu slovenstva, je mrtev in hrom ud na telesu naroda, in zanj je bolje, da čimprej odpade. Tretjič že danes ponavljam in vpijem in bom še deset in desetkrat, če bo treba: kdor še danes dvomi v upravičenost in ostro nujnost Slo-

venskega Domobranstva, je: ali norec, ki razumskih zaključkov ne more dojeti, ali pa zločinec, ki namerno in z vsem jasnim bogastvom duha, izdaja plemenito in pravično dejstvo. Narodu in skupnosti so oboji škodljivi; za bedake so po vsem svetu umobolnice, za zločince pa jetnišnice, kjer naj za zamreženimi okni sanjajo o svobodi, katero so odklanjali drugim.“

Bratje in sestre, naj se nihče ne kesa, da se je odločil za borbo proti komunizmu, četudi je moral zaradi tega na tuje, četudi je izgubil očeta ali brata, toda ostal je človek, svoboden in dostojanstven. Naš najlepši spomin na mrtve junake, naša največja počastitev, ki jim jo moremo dati, pa je prav v tem, da smo zvesti njih ciljem, da te cilje ohranjamo in gojimo, kajti naši mrtvi niso samo naša bolečina, ampak tudi naš ponos, naš največji zaklad.

Winston Churchill piše v svojih spominih, da je bila usoda Jugoslavije odložena v nekaj minutah. Nekaj slučajnih besed, napisanih s svinčnikom kot trenutna domislica, na lističu, iztrganem iz beležnice, je bila trgovska pogodba, s katero je prodal komunizmu državo in vse njene prebivalce. Za smrtno obsodbo domobrancev je zadostoval tudi en sam podpis: Boris Kidrič. Ta podpis je umoril dvanaajst tisoč fantov in mož. Umrli so, kot umirajo samo junaki: dostojanstveno, pogumno. Toda, ali veste, kako je umiral tisti, ki je podpisal njih smrtno obsodbo? Veste, kako je umiral Boris Kidrič? Takole: umiral je kot izdajalec komunistične ideje. Telo mu je gnilo in v dušo mu je udirala vest. Nedorodno prelita kri domobrancev je terjala odgovor. Napol blazen se je zvijal in vpil in klel in rotil svoje komunistične tovariše, naj mu pošljejo duhovnika. In vseh navzočih se je polasčala groza, ko je Kidrič v zadnjih mukah vpil: „Tovariši, pred menoj je moja vest!“ In duhovnika ni bilo, kajti komunistična „svoboda“ tega ne dovoljuje. Nihče ga ni smel poklicati. Največjemu mislecu komunizma v Sloveniji niso izpolnili njegove zadnje želje: niso mu dovolili, da bi se spovedal. Tako je umrl krvnik domobrancev, največji komunista in največji ubežnik komunizma — Boris Kidrič.

Dvanaajsto leto... Dvanaajstič se že spominjamo največje slovenske tragedije in žalosti, največjega slovenskega ponižanja in suženjstva, dvanaajstič se že spominjamo prodane in pobite slovenske mladine, ki ji je znamenje srpa in kladiva ustavilo polet svobodnih src.

Azijatski valpti so pobili in pomendrali v zemljo pomladne cve-tove svobodnega slovenstva, naše domobrance — a premagali jih niso. Zato se že dvanaajstič spominjamo največje slovenske svobode in samobitnosti. Duh prostosti in pravice, duh ljubezni do rodu in zemlje, ni klonil in se ni zrušil pod rafali komunističnih mitraljezov. Padlo je dvanaajst tisoč mož in fantov-domobrancev, a z njih smrtjo je postal komunizem na slovenskih tleh dokončno premagan. Partizanstvo je postalo tedaj samo mehanično vojaška „oblast“, Slovensko Domobranstvo

pa je šlo preko telesne smrti v zmagoslavje in se je miselno in duhovno utrdilo v srcu naroda ter postalo njegova najintimnejša last. Tako kot mi, ki vedrimo na tujem, tudi narod doma priznava duhovno oblast protikomunistične miselnosti; tako kot oni doma, tudi mi na tujem čakamo in pospešujemo dan, ko bo zastalo kolesce v vojaškem mehanizmu komunistične strahovlade. Mi vsi: narod domovine in bratje ter sestre na tujem, upamo v ta dan.

Domobrancev danes ni več. Padli so v gigantski borbi dveh svetov in njih kri še danes čaka brsteče pomladi, da bo bruhnila iz sebe kal svobode. Klanjamo se njih plemeniti žrtvi in prevzemamo nadaljevanje njih borbe. Vemo, da bo z vso nujnostjo prišel dan, ko bodo spet oživele naše gore in se bodo dvignili tisoči in tisoči borcev ter se znova borili za prodano prostost. Teda j bomo tudi mi dvignili pest, ne samo cno, obe pesti bomo dvignili, pa ne v pozdrav komunizmu, ampak kot vojno napoved.

Bratje mrtvi, domobranci, ne vem za vse vaše grobove, ne vem vseh vaših imen, a kjerkoli počivate v slovenski zemlji, vas vse, znane in neznane brate, spremlja večer za večerom moja tiha, iskrena molitev:

Oče naš, ki si vladar vsemirja,
mrtve borce v svoje zarje vodi
in njih žrtev naj Tvoj srd pomirja,
domovino pelji k miru in svobodi!

Vsa slovenska zemlja naj bo carstvo Tvoje,
Tvoja svetla roka naj domove var'je;
moji dragi bratje so prestali boje,
sprejmi, Bog jih k Sebi, v Svoje večne zarje!

Ne zato, da netimo sovraštvo in kličemo maščevanje, zato, da ohranimo in zapišemo resnico VZROKA, NAMENA in CILJA naše borbe, zato smo tu — sodba pa gre zgodovini.

Pul.

Spomini

(Nadaljevanje)

V. DOLENJC, Argentina

„Ven svinje!“

„Pobite izdajalce!“

„Na grmado z njimi!“

Kriki pijane druhalj v nas in grožnje so se komaj mogle zvrstiti.

Eden partizanov skoči v vagon in začne s puškinim kopitom naganjati proti vratom. Zunaj pa so se že pripravili čakajoči z jermeni in konjskimi biči.

Drug za drugim se fantje v skoku poganjajo skozi vrata, biči udarjajo in se ovijajo, da bi klonila živina. Kogar zbijejo po tleh, se zavale nanj in mu praskajo obraz, kakor ujede. Hitrejši se izognejo mnogim udarcem.

Zadnji sem skočil iz vagona in stekel za ostalimi. Padalo je vse vprek, pa sem bil že menda brezčuten in gluha za vse, kar je sledilo po onem razočaranju.

Na cesti pred postajo so nas uvrščali v osmerostope. Ko so prišli zadnji iz vagonov, se je vrsta zganila in krenili smo proti mestu.

„Kličejo te!“ me je opomnil nekdo na desni.

Ostrmel sem, kakor da bi me zbudil iz težkih sanj in prisluhnil. Od vseh strani so vpili moje ime in me klicali naj grem naprej. Med temi, ki so nas sprejeli in gnali, je bilo mnogo znancev.

Ko sem uvidel, da so me spoznali, sem stopil iz vrste in šel naprej. Postavili so me na čelo prodanih. Kmalu so našli tudi mojega prijatelja Janezovega Poldeta in ga privedli za par.

Še so klicali imena in javil se je Klobovs Jakob, poveljnik Loške domobranske postojanke, in še tri druge poveljnike bližnjih postojank. Uvrstili so jih za naju.

Ko so jih našli še šest, se je vrsta zopet zganila. Gorjanc Lovro iz Repirnice je med prvimi nosil brigadno zastavo.

Sila sem bil vesel Poldeta, ki je korakal poleg mene in zdelo se mi je, da sem močnejši. Stopal je strumno in pokonci, kakor zmagovalec iz težke borbe, kakor da bi nam sipali cvetje namesto psovka na ta zadnji marš. Mirno in prav nič boječe, odločno je odgovarjal na vsa vprašanja partizanov-domačinov, ki so nas dolžili vsemogočih grozodejstev. Ne vem, kje je dobil moči in odločnosti, da je še mene vzpodbujal.

Partizani so zahtevali, da naj pojemo.

„Da boš pel!“ me je dregnil Polde in udaril odločno:

„Mi legionarji, mi domobranci...“ Pel je veselo in korajžno, kakor da bi pozabil, da je prodan v smrt.

Fantje so poprijeli, sprva prisiljeno in otožno, potem je pa udarilo

odločno in silno, da se je razlilo med hišami in griči, kakor krik v sužnost prodane domovine:

*„...stoletja je obstala, a zdaj naj bi propala,
se uničila, za revolucijo.“*

Še in še so se vrstile naše pesmi, v pogum zaslužnjem in v obtožbo krivičnim sodnikom.

Ko smo šli skozi Dvor, sem videl ljudi, ki so hiteli k cesti, da vidijo od blizu izdano vojsko.

V očeh teh ni bilo sovraštva, tudi psovki in udarcev niso pripravili za nas. V mokrih pogledih jim je ležalo sočutje in silna bolečina. V stisnjenih grlih jim je zastal krik in rahlo so nam prikimavali v pozdrav.

Nikdar vas ne pozabim, vi dobri ljudje. Celo v najtežjem, nas niste zapustili. Vaše sočutje z nami je bila potrditev resnice, ko je zavladala laž, je bila naša moč, ko so nas podirali s streli v tilnik.

Vzravnal sem se, kakor da me je postalo sram bojazni, ki me je zajela ob prvem srečanju. Rad bi pokazal tem dobrim ljudem, da nam ni žal naših žrtev, ne naše mladosti.

Čez dobre pol ure smo prispeli v Škofjo Loko. Dan se je že nagnil in mrak je zajel dolino. Dobro, da nismo dospeli podnevi, sicer bi se ponovilo pretepanje in psovke, kajti mesto je bilo tedaj še podivjano od strupenega sovraštva. Najslabši delež bi gotovo odnesli mi, kar nas je bilo preje na postojanki v mestu.

Ko pridemo skozi spodnja grajska vrata (pri Jamniku), na dvo-rišče, zavijemo okoli ogla na levo in desno drug za drugim pos topnjicah navzgor.

Ob straneh so stali partizani in vsak se je hotel izkazati junaka nad zastrašenimi. Udarjali so vse vprek.

Na vrhu stopnjic sem zagledal fanta — prisilnega partizanskega mobiliziranca ter ga poprosil, da bi shranil uro in denarnico s slikami in vse skupaj izročil mojim domačim v spomin, ko se vrnejo. (V tistih dneh so se umaknili tudi oni.) Fant je vzel ponudeno in mi obljubil, da bo izpolnil prošnjo.

Vsedel sem se po robu med ostale fante, katerim so dovolili, da smejo použiti kaj malega, kar imajo s seboj. Tudi sam sem začutil lakoto, še več pa misel, da si ohranim moči za pozneje, me je silila, da sem poiskal v nahrbtniku kruha in salame in prigriznil. Toda že po prvih grižljajih me udari nekdo po glavi, da se je kar posvetilo in mi je malica odletela iz rok. Udarci so padali tako na gosto, da niti nisem utegnil pogledati kvišku, kdo je, ki me tako mlati. Kri mi je zalila obraz. Ko je končno prenehal, je ukazal, da naj vstanem.

Pred menoj je stal Vraničarjev Drago, star komunist, vse od početka v gozdu in kakor so vedeli povedati ljudje, več kot stokratni krvnik.

IZ ZVEZNIH ODBOROV

Milwaukee:

Slovenski protikomunistični borci v Milwaukeeju smo priredili pod okriljem Slovenskega društva „Triglav“, kakor vsako leto, spominsko proslavo svojim padlim soborcem. Sv. maša je bila 30. maja v četrtek ob 9, nato pa komemoracija v farni dvorani sv. Janeza. Za uvod je možki zbor zapel dve žalostinki, nakar so sledile deklamacije in recitacije naše mladine. V lepih govorih sta nam orisala F. Mejač in M. Zorič tragedijo tistih dni in nas vzbujala, da ostanemo zvesti idealom, za katere so padali junaki — Udeležba je bila zelo dobra, veseli smo bili, da so se proslave udeležili tudi številni staronaseljenci.

Pravilno bi bilo, da o našem programu več piše v listu in tudi silno porešamo kolono poročila iz posameznih krajev. Tajnik.

Noranda:

Odbor Zveze tukaj bi želel imeti naslon na ostale enote v Canadi in predlaga, da bi Torontska enota bila neke vrste centralna enota za Canada. Veseli nas, da se je z listom uredilo in smo na tekočem.

Toronto:

Naši ljudje so silno raztreseni po vsem velikem Torontu in jih je dostikrat težko dobiti, zato včasih ni

lahko sestaviti poročila in poslati novice pravočasno. Želeli bi, da se nam vsi idealni fantje bivši soborci, katere nismo utegnili doseči, sami javijo in s tem pomagajo, da jih povežemo v Zvezo. Enako naprošamo, da se oni, ki bi želeli imeti naše glasilo, javijo na naš naslov: A. Rigler, 76 Tyrrel ST
Iz Zveznega odbora:

V cilju, da čimbolj povečamo povezanost med nami in zadostimo predlogom in željam poedincev, ki bi radi brali novice iz krajev, kjer živijo naši borci, prosimo, da nam redno dostavljate vsaj kratka poročila o življenju in delovanju odborov in poedincev, o podvigih, nesrečah, smrtih itd.

Prosimo odbore, da poskrbe, da bo list dostavljen redno vsem onim, ki so ga prej dobivali direktno. Obenem pa prosimo vse tiste, ki list dobivajo direktno po pošti, da se nam s kratko notico javijo, da bomo vedeli, da jim list ugaja in da ga žele prejemati tudi v bodoče. Nesmisel bi bil, da bi list pošiljali onim, ki jim za njega ni.

Prosimo vse odbore in posameznike, da nam dostavijo imena in naslove vseh invalidov, za katere vedo, glede izpolnjenja našega seznama. Nihče ne sme biti izpuščen in zato je nujno, da to čimprej in s skupnimi močmi napravimo. Priporočljivo bi bilo, da bi s seznamom bilo vsaj kratko navedeno njihovo stanje.

Da ne pozabimo

Leta 1941:

16. avgusta so Nemci požgali slovensko vas Rašico pri Gameljnah.

Leta 1942:

14. avgusta je Tomšičeva brigada s pomočjo I. II. bataljona napadla „štajerski bataljon“ v gozdiču ob Krki. Na bojišču je po sedemurnem boju obležalo 42 partizanov. Mnogo mrtvih je bilo najdenih še potem po vinogradih. Padla dva naša vojaka Stane in Lojze.

Leta 1943:

7. avgusta se je izvršil ponesrečeni napad komunistov na našo postojanko Bela cerkev.

Leta 1944:

3. avgusta zavzameta Rupnikov in Stiški bataljon v naskoku Žužemberk in Stransko vas ter zajameta zasedo pri Zafari in razbijeta štab partizanske divizije. Večji odpor je sovražnik nudil na Dobravi, kjer je bil v naskoku odbit. Na bojišču je obležalo 18 partizanov. Ranjen je bil naš poročnik Šuklje, ki je izkervavel.

5. avgusta: Šentviški bataljon razbije italijanske partizane. Udari v jedro brigade pri Sv. Križu in jo zapodi v beg. Sovražnik je pustil v vasi mnogo opreme, kuhinjo in dva pobita vola, zajetih je bilo 13 partizanov.

14. avgusta: Domobranski udarni bataljon napade in preseneti 2. partizansko brigado na pokretu pri Škofljici. Razstreljena dva topova Dakijeve artiljerije, 3 težki, 2 lahka minometalca, 4 težke strojnice, mnogo opreme in ostalega sovražnega materiala. Zajet je bil partizanski vod, ki se je predal z vso opremo.

17. avgusta: Hajka za razbitimi bežečimi brigadami, ki se skušajo rešiti proti Zapotoku.

22.—24. avgusta: Velike čistilne akcije okoli Žužemberka, Ajdovca in po Suhi Krajini.

Matice mrtvih

Leopold Nosé

BRATA

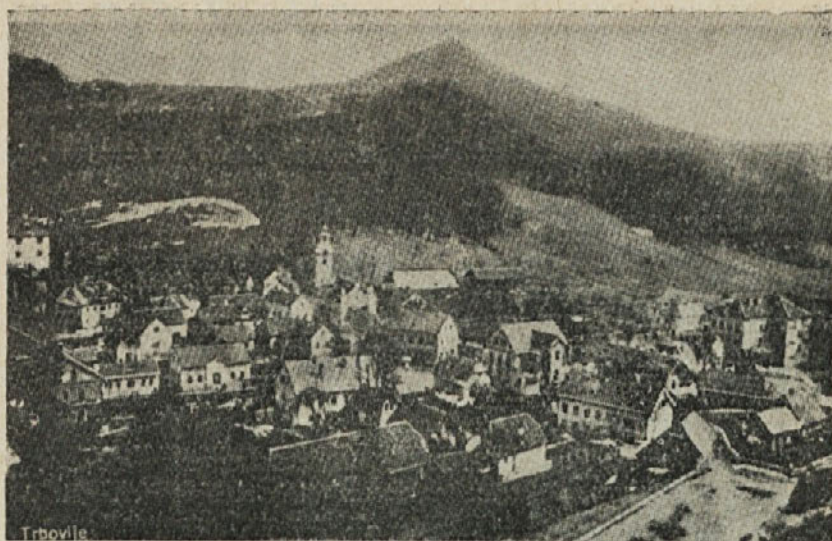

Anton Nosé

Borci iz vasi Pricerkev, Struge:

864. Strnad Franc, 19 let star, ubit v Jelendolu, okt. 1943 in brat
865. Strnad Anton, star 18 let, vrnjen iz Vetrinja in ubit
866. Dolenc Viktor, star 22 let, in
867. Prijatelj Filip, 31 let star, in
868. Ferkulj Ludvik, 38 let star, vsi trije vrženi živi v jamo Žiglovico pod Sv. Ano, oktobra 1943
869. Pugelj Drago, domobranec, 22 let star, in brat
870. Pugelj Julij, 20 let star, vrnjena iz Vetrinja in ubita
871. Nose Anton, 19 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Kočevskem Rogu ter brat
872. Nose Leopold, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Teharjih
873. Hegler Alojzij, star 37 let, ranjenec, ustreljen v vlaku na Jesenicah
874. Petrič Anton, 20 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit ter brat
875. Petrič Jožef, 23 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
876. Lakner Janez, 28 let star, padel v borbi v Vel. Laščah
877. Lakner Franc, 36 let star, umrl v Dachau
878. Rus Jožef, 39 let star, padel v Grosupljem leta 1944
879. Tekavec Anton st., 42 let star, ustreljen od komunistov v Vel. Laščah
880. Tekavec Jožef, domobranec, 19 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
881. Francelj Anton, domobranec, 23 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
882. Hegler stanko, 24 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit

ČE JE IDEJA VREDNA, DA SO TISOČI TRPELI IN
UMRLI ZANJO, JE VREDNA, DA MI ZANJO ŽIVIMO!

Trbovlje — tudi v teh gričih spi naša pobita mladost

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Lepo prosimo vse naše prijatelje, ki prejemaajo list, pa do sedaj — iz kakršnega koli vzroka — še niso utegnili poravnati naročnine, da bi o priložnosti — poleg vse teže dneva in skrbi — uredili še to neznatno zadevo, listu pa omogočili, da bo dosegel oblikovno in vsebinsko vrednost, da bo tako častno zastopal mesto glasnika naše ideje.

Dalje prosimo vse, ki hranijo slike Mozlja, Velikega Osoljnika, Črnega vrha, Grahovega in drugih zgodovinskih grajev naše borbe, da nam jih dobrohotno posodijo. Za vse jamčimo, da bomo nepoškodovane vrnili.

Lepa hvala za uslugo in uvidevno razumevanje!

Tako smo peli v onih dneh . . .

Dom braniti, domobranci,
naš prelep je vzor;
da ne stro ga nam viharji,
ne sežgo svetov požari,
ne uniči nas razdor:
domobranci hej, vsi v zbor!
Stopa zdaj na plan
slovenski domobran.

Bog in narod, pravdi stari
znova mora v boj;
ko najvišji so viharji,
domobranec ti udari:

Jaz sem tu, nasilnik stoj,
narod moj je samo svoj!
Stopa zdaj na plan
slovenski domobran.

Proč nasilje, proč moritve,
samovolja proč;
narod naš gre v dan zoritve,
domobranec stopa v bitve,
da vsi bomo kot nekoč:
ena srenja, ena moč!
Stopa zdaj na plan
slovenski domobran.

List „Vestnik“ izhaja mesečno. Urejuje ga uredniški odbor Zveze bivših slovenskih protikomunističnih borcev. — Letna naročnina znaša za: Argentino 35 pesov (posamezna številka 3 pese), USA in Kanado 2 dolarja. Za ostale dežele, tej valuti primerno. — Za uredništvo in upravo: K. Škulj, calle San Martín 20, Gral. San Martín FNGBM, in I. Korošec, calle 1, Nº 510, Berazategui FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.

Tiska Talleres gráficos Salguero, Salguero 1506, Buenos Aires, Argentina